

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 38

25. rujna 2014.

cijena 200 Ft

Proštenje marijanskoga svetišta na santovačkoj Vodici uveličao je kardinal Péter Erdő.

Foto: Stipan Balatinac

4. stranica

Izaslanstvo grada Mohača

6. stranica

25. obljetnica u Umoku

8. stranica

Hrvatski dan u Foku

14. stranica

Komentar

Brojka registriranih

Bliži se kraju rok za registraciju na popis narodnosnih birača (26. rujna 2014. godine, do 16 sati). Podatak o broju registriranih opet je jedna statistika o stanju naše zajednice, no uvijek moramo naglasiti da određeni statistički rezultati mogu se tumačiti na razne načine. Očito broj zainteresiranih za narodnosne izbore pada u odnosu na prijašnje izbore iako još nije zaključena registracija i moguće je povećavanje broja. U registar hrvatskih birača 22. rujna upisalo se 9525, a taj je broj prije četiri godine bio 11 571. To je otprilike dvije tisuće manje registriranih. Usporedimo li taj broj s brojem pripadnika hrvatske narodnosti prilikom zadnjeg popisa pučanstva 2011. (26 774), koji se povećao u odnosu na 2001. godinu, očekivali bismo da i broj registriranih raste. Ipak, ne možemo povući usporednicu između podataka jer tu se radi o sudjelovanju u narodnosnoj politici, u kojoj možda većina pripadnika ne želi sudjelovati ili možda mnogi nisu u dovoljnoj mjeri upućeni u te mogućnosti. Slično kao u državnoj politici, mnogi građani s pravom glasanja nisu izlazili ni na parlamentarne izbore, ne želeći sudjelovati u politici zbog raznih razloga ili jednostavno zbog lijenosti. Jednako tako treba prihvatiti da mnogi od pripadnika naše narodnosti ne žele sudjelovati u narodnosnoj politici, odnosno iskoristiti mogućnost glasanja na narodnosnim izborima, ali mislim da u našem slučaju to ostavlja neželjeno suznačenje, možda neki to poistovjećuju s aktivnošću dotične narodnosti, nevažnosti očuvanja samobitnosti itd. Inače previše se ne čudim da se smanjio broj zainteresiranih za narodnosne izbore, odnosno za registraciju. Procedura za registraciju i postavljanje liste s kandidatima nije se pojednostavila u odnosu na prijašnju. Prvo se trebalo pozabaviti ispunjenjem obrasca za registraciju, onda to odnijeti u samoupravu. Kako bi netko postao kandidatom, trebao je ispuniti razne obrasce, pa dati potvrditi od strane civilnoga društva, zatim skupljati preporuke pa tako sve predati. Većina pripadnika narodnosti i ne zna na koji se način može utemeljiti narodnosna samouprava, nema ni volju, a ni vremena da se time bavi jer smatra važnijim egzistenciju svoje obitelji i radi 10 – 12 sati. Vidljivo je da u mjestima gdje djeluje neka narodnosna ustanova, broj je registriranih veći, naime u većini slučajeva narodnosne samouprave njih pomažu i materijalno i moralno. Možda ubuduće za veću aktivnost naših pripadnika treba povećati broj naših ustanova, a ne broj folklornih i gastronomskih festivala.

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Polako, ali sigurno zatvara se tijekom registracije narodnosnih birača za nastupajuće mjesne i narodnosne izbore koji će biti održani 12. listopada. Prvi su to narodnosni izbori na kojima zastupnike hrvatski birači biraju izravno istoga dana na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini, i to na mandat od pet godina. Zadnjih smo godina zatrpavani statističkim brojkama. Od broja pripadnika hrvatske narodnosti, koju nam je predočio popis stanovništva 2011. godine. Upozorio nas je on i na broj onih mađarskih državljana koji su se izjasnili da su Hrvati i da im je hrvatski materinski jezik. Od kolovoza počela je znatnija registracija

žati glasanje za hrvatsku manjinsku samoupravu. Trenutno imamo 126 hrvatskih mjesnih samouprava u Mađarskoj. Po podacima Državnog izbornog ureda, od 136 naselja u kojima je bilo moguće temeljem brojaka popisa pučanstva iz 2011. godine i odlukom Državnog izbornog ureda pokrenuti raspisivanje narodnosnih izbora, u 113 naselja će se koristiti pravnim mogućnostima i 12. listopada u njima će biti izbori za hrvatske samouprave. Bude li sve u redu, nakon 12. listopada moći se utemeljiti 113 hrvatskih mjesnih samouprava na mandat od pet godina, s tri, odnosno četiri zastupnika. Mali je broj onih koje će djelovati s četiri zastupnika, oko 20 % od broja 113. Ukupno 113 hrvatskih mjesnih samouprava, 13 manje nego danas, ili 10 % manje. Izbornu groznicu, po sadašnjem stanju, možemo očekivati tek u nekoliko naselja, gdje ima veći broj kandidata od mogućega broja zastupnika u danoj hrvatskoj samoupravi... Što se tiče teritorijalnih lista, tu nas ne čekaju nikakva iznenađenja i s jednim glasom prolazi lista (E), koje nemaju alternativu ni u jednoj županiji gdje je pokrenuta hrvatska teritorijalna lista. Prvih sedam kandidata s liste ulaze u zastupničko tijelo teritorijalne hrvatske samouprave. Kod državnih lista biraju se zastupnici za buduću HDS-ovu skupštinu koja će imati 23 zastupnika, a broj zastupničkih mandata dobit će proporcionalno broju glasova koje je dobila pojedina lista. Većinu će imati onaj koji dobije 12 mandata, ili iznad toga, ali i s 12 može «mirno» provoditi svoj «program». Hoće li koalirati s onima s druge liste koja je ostala u manjini (politički govoreći, oporbi), pokazat će vrijeme. Poznata su nam imena voditelja liste, u slučaju pobjede iste liste, politički govoreći, budućega HDS-ova predsjednika. Glasači će kod državnih lista na glasačkom listiću vidjeti imena tek prvih pet kandidata. Koliko će ona moći k sebi privući glasova, vidjet ćemo 12. listopada.

Branka Pavić Blažetin

Bude li sve u redu, nakon 12. listopada moći će se utemeljiti 113 hrvatskih mjesnih samouprava na mandat od pet godina, s tri, odnosno četiri zastupnika. Mali je broj onih koje će djelovati s četiri zastupnika, oko 20 % od broja 113. Ukupno 113 hrvatskih mjesnih samouprava, 13 manje nego danas, ili 10 % manje.

Hrvata u hrvatski birački popis u kojoj bitnu ulogu igraju mjesne hrvatske samouprave i aktivnost njihovih zastupnika, bez te aktivnosti ne znam kako bi taj popis izgledao, mislim na brojke. Od danas do 26. rujna preostalo je još dva dana. Hoćemo li prijeći magičnu brojku od deset tisuća hrvatskih birača? Nemojmo zaboraviti kako se upisati u nj može bilo koji mađarski državljanin s pravom glasa. Državne su nam liste već poznate. Možemo birati ako se želimo koristi biračkim pravom između dvije. Na hrvatskim narodnosnim izborima na tri razine ima kandidata: na mjesnoj razini kandidiralo se 480 kandidata, na teritorijalnoj njih 57 a na državnoj 58. Ne možemo kazati, iako se to kazuje, kako je zanimanje za političku priču malo. Doduše, ima naselja, i to ne mali broj, gdje se jedva skupio broj potrebnih kandidata kako bi se moglo odr-

Hrvatski narodnosni izbori 12. listopada!

Po podacima Državnog izbornog ureda (www.valasztas.hu), od 136 naselja u kojima je bilo moguće temeljem brojki popisa pučanstva iz 2011. godine i odlukom Državnog izbornog ureda, pokrenuti raspisivanje narodnosnih izbora, u 113 naselja će se koristiti pravnim mogućnostima i 12. listopada u njima će biti izbori za hrvatske samouprave.

Hrvatske civilne udruge postavile su kandidate i liste na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini. Savez Hrvata u Mađarskoj (HORVÁT SZÖVETSÉG) postavio je četiri teritorijalne liste (glavnogradsku, u Baranji, Šomođu i Bačkoj, a izborna koalicija (MGHE-MHE-OM - HBT) Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva tri teritorijalne liste (u Zali, Đursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj). Postavljene su i dvije hrvatske državne liste, jedna Saveza Hrvata u Mađarskoj s 32 kandidata i lista izborne koalicije Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva s 26 kandidata.

Najviše kandidata na predstojećim izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj: 393, od čega na mjesnoj razini 320, na teritorijalnoj 41, a na državnoj 32. Izborna koalicija postavila je ukupno 195 kandidata na izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu od čega na mjesnoj razini 143, na teritorijalnoj 26, na državnoj 26. SZTLE (Društvo sv. Ladislava iz Stolnog Biograda) postavilo je četiri kandidata na mjesnoj razini, a u Segedinu Društvo Andrije Dugonića tri kandidata na mjesnoj razini. Ukupan broj kandidata za budući sastav Hrvatske državne samouprave (u kojoj će sjediti 23 zastupnika), zbrojimo li broj s dviju državnih lista, iznosi 58. Listu Saveza Hrvata predvodi Joso Ostrogonac, a na njoj su imena 32 kandidata. Listu izborne koalicije s 26 imena kandidata predvodi Geza Völgyi. (www.valasztas.hu)

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK 2014. október 12.

Horvát nemzetiségi önkormányzati választások országos összesítése

Országos listák	2
Országos listás jelöltek száma	58

Területi és települési nemzetiségi önkormányzati választások

Megye	Területi önkormányzat Lista	Jelölt	Települési önkormányzat jelöltjei
Összesen	7	0	470

Hrvatska državna lista Savez Hrvata u Mađarskoj (HORVÁT SZÖVETSÉG)

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK

2014. október 12. HORVÁT SZÖVETSÉG Országos lista

Jelöltek száma	Státusz	Dátum
32	Nyilvántartásba véve	2014. 09. 09

Jelöltek

Jelölt sorszáma	Jelölt neve
-----------------	-------------

- [Osztrogonác József](#)
- [Szolga József](#)
- [Gugán János](#)
- [Blazsetin István](#)
- [Paukovitsné Horváth Edit](#)
- [Markovics Józsefné](#)
- [Gojtán Anna](#)
- [Szigecsán Józsefné](#)
- [Biczákné Popovics Anna](#)
- [Dr. Al-Emadné](#)
- [Balatinác Marianna](#)
- [Ronta Róbert](#)
- [Győrvári Gábor Zoltán](#)
- [Grisnik Mirjana](#)
- [Barics Arnold](#)
- [Balatinác István](#)
- [Vizvári Zoltán Ákos](#)
- [Bality Szilveszter](#)
- [Kovács Milán](#)
- [Hajdu Zoltán](#)

- [Gohér Miklósné](#)
- [Hári József](#)
- [Gergics Adrienn](#)
- [Schmatovich Mátyás](#)
- [Kuzma István](#)
- [Dudás József](#)
- [Szilágyi Béla](#)
- [Hepp Mihály](#)
- [Matovics Mihály](#)
- [Szölösi Szabolcs](#)
- [Drajkó Péterné](#)
- [Agatics Hajnalka Katalin](#)
- [Horváth Gyula Vladimír](#)

Hrvatska državna lista Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj, Društva Hrvata kre Mure i Zemaljskog društva mađarsko-hrvatskoga prijateljstva (MGHE-MHE-OM-HBT)

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK

2014. október 12. MGHE-MHE-OM-HBT Országos lista

Jelöltek száma	Státusz	Dátum
26	Nyilvántartásba véve	2014. 09. 08

Jelöltek

Jelölt sorszáma	Jelölt neve
-----------------	-------------

- [Völgyi Géza](#)
- [Gulyás Gordana](#)
- [Petkovits Sándor](#)
- [Filipovits Rajmund](#)
- [Gyuricz József](#)
- [Dr. Payrits Ferenc](#)
- [Hergovich Vince](#)
- [Gulyás László József](#)
- [Glavanics Krisztina](#)
- [Kovács Márk](#)
- [Dr. Takács József](#)
- [Krizmanich István](#)
- [Kárász László](#)
- [Kissné Krály Mária](#)
- [Vargovics József Árpádné](#)
- [Konczér Katalin](#)
- [Sallér József](#)
- [Kovácsné Kóvágó Anna Mária](#)
- [Kovács András](#)
- [Timárné Skrapits Anna](#)
- [Markács Zoltán](#)
- [Nickl Pál](#)
- [Hutter Péter](#)
- [Prosenyák Zsolt István](#)
- [Kolozsár István](#)
- [Steiner Markó](#)

Proštenje marijanskoga svetišta na santovačkoj Vodici

Misno slavlje predvodio ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup, kardinal Péter Erdő, predsjednik Mađarske biskupske konferencije

„Imamo zajedničku majku, prema tome, svi smo mi braća i sestre jedni drugima!”

U okviru redovitih pobožnosti u čast Fatimske Gospe, svečano misno slavlje u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici 13. rujna predvodio je nadbiskup ostrogonsko-budimpeštanski, prvak Mađarske katoličke crkve (primas) Péter Erdő, ujedno predsjednik Mađarske biskupske konferencije, a s njime suslužili brojni svećenici. Usprkos kiši okupilo se umalo tisuću vjernika hodočasnika, možda i više, a svojom nazočnošću svečanost i povijesni događaj za Santovačku župu uveličali su parlamentarni zastupnik bajskeg okruga Róbert Zsigó, državni tajnik Ministarstva za ruralni razvoj, i Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti.

Na početku mise kardinal Erdő blagoslovio je vremensku kapsulu koja će biti ugrađena u temelje buduće asfaltne ceste, obnovljeni baldahin i crkvene barjake.

Svečana procesija, predvođena djevojkama u izvornoj šokačkoj i mađarskoj nošnji, u kojoj su bili asistencija, crkveni odbornici, gosti uzvanici i suslužitelji misnoga slavlja, pošla je od kapelice do oltara na otvorenome, koji se nalazi pokraj velebnoga Gospina kipa. Ni jaka kiša, koja je počela padati uoči mise, nije mogla pokvariti veličanstveno slavlje, kojemu je nazočilo tisuću, a možda i više, vjernika hodočasnika koji su došli zahvaliti Blaženoj Djevici Mariji za njezin zagovor te moliti za svoje najmilije. Nažalost, mnogi su zbog kiše, i opravdane bojazni da se neće moći vratiti poljskim putem, napustili svetište pred početak mise, a drugi su se okupili u župnoj crkvi. Međutim, budući da toliki broj vjernika ne bi stao u župnu crkvu, organizatori nisu imali drugoga izbora nego da se misa održi na otvorenome.

Povijesnom događaju u životu Santovačke župe nazočili su državni tajnik Róbert Zsigó i veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, brojni drugi uzvanici, crkveni dostojanstvenici, svećenici te predstavnici društvenog života, među njima i Hrvata u Mađarskoj, Angela Šokac Marković, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave.

Okupljene vjernike, među njima posebno spomenute visoke goste, pozdravio je santovački župnik Imre Polyák koji je uz ostalo naglasio kako u tisućljetnoj povijesti naselja do sada kardinal još nije pohodio Santovo. Podsjetio je nadalje kako dogodine Santovačka župa proslavlja 300. obljetnicu utemeljenja, a župna crkva – koja je na sadašnjemu mjestu četvrta – 200. godišnjicu posvete. Povijest svetišta seže do 7. rujna 1830. godine kada je mjesni Hrvat Šokac u vodi bunara na ovome mjestu ugledao svetu Anu u naručju s malom Marijom. Nakon ispitivanja, biskup Petar Klobusitzky 1838. godine ovo je mjesto proglasio svetištem i prošteništem. Posjećenost svetišta porasla je nakon postavljanja velebnoga Gospina kipa 2008. godine i održavanjem redovitih pobožnosti u čast Fatimske Gospe. U proteklom razdoblju posebno velikim izazovom pokazao se nedostatak ceste, čime je za nevremena otežan dolazak u svetište. Međutim, vladinom odlukom od 27. kolovoza za izgradnju ceste širine 3,5 metara samoupravi naselja dodijeljena je potpora u iznosu od 60 milijuna forinta. Potom je zamolio uzoritog kardinala da blagoslovi vremensku kapsulu koja će biti ugrađena u temelje buduće ceste, nadalje obnovljeni baldahin i crkvene barjake, te da prikaže misu prigodom proštenja svetišta.

Na početku mise kardinal Erdő blagoslovio je vremensku kapsulu koja će biti ugrađena u temelj dugo iščekivane asfaltne ceste

Usprkos kiši misno slavlje povodom proštenja marijanskoga svetišta održano je na otvorenome.

od naselja do svetišta. Kardinal je blagoslovio i obnovljeni baldahin. Tom su mu prigodom domaćini predali nekoliko darova, među ostalima misno ruho s likom Fatimske Gospe i santovačku šokačku tkaninu.

– *Rođenjem Blažene Djevice Marije rođen je onaj čovjek koji je očuvan od istočnoga grijeha. Njezinim rođenjem zasjala je zvijezda nade, u njezinoj se osobi pojavila prva zraka svjetlosti dolazećega Krista. Zato je Marijino rođenje blagdan radosti, zato molimo njezinu zaštitu u svakoj situaciji koja nam se čini beznadnom.* – reče između ostalog kardinal Péter Erdő koji je govorio i o progonima kršćana u svijetu, ali i o zajedničkoj molitvi naroda. Pri tome je posebno naglasio kako to narodi i narodnosne zajednice čine skupa na santovačkoj Vodici. Prema njegovim riječima, kršćani svakodnevno moraju posvjedočiti privrženost Kristu i Mariji. – *Mora se poštivati ljudski život, ljubiti čovjek od začeca preko odgoja, rada, bolesti i umorne starosti, sve do smrti. Mora se ljubiti ljudska zajednica, svoja obitelj, rodbina, prijatelji, svoj narod. Osim toga moramo poštovati i druge narode i narodnosti.* Stoga je izrazio radost zbog toga što na santovačkoj Vodici Srbi, Hrvati, Slovaci, Nijemci, Rumunji, Mađžari i pripadnici drugih zajednica zajedno mole zagovor naše zajedničke majke i zaštitnice Blažene Djevice Marije.

Kao i uvijek kada se održavaju zajednička misna slavlja hrvatske i mađarske zajednice, svečanost je uljepšana pjesmom, čitanjem i molitvom vjernika na hrvatskom jeziku. Pjesmu su predvodili župni kantor Zsolt Sirok, bivši kantor Ferenc Burány

Kardinal Péter Erdő blagoslovio je vremensku kapsulu koja će 2015. godine biti ugrađena u temelje asfaltne ceste od naselja do svetišta.

te sestre Anita i Marijana Gujaš koje su pjevale na hrvatskom, latinskom i mađarskom jeziku.

Na kraju misnoga slavlja kardinal Erdő ispred Gospina kipa preporučio je Mađarsku, mađarski narod i druge narode te narodnosti Blaženoj Djevici Mariji.

Zahvalivši domaćinima na pozivu, uz ostalo reče kako zaštitu Blažene Djevice nalazimo na poseban način diljem naše zemlje i svijeta. Takvo je i ovo svetište. I za ovo svetište vezuje se vjera naraštaja, življenje i ljubav vjere. Daj, Bože, da iz godine u godinu kada se ovdje susretnu, vjernici mole da se obnovi spoznaja da nismo sami, da je zagovor Blažene Djevice Marije u svim okolnostima uz nas i da nas pomaže. – Molitvom palatina Pála Esterházyja netom sam preporučio našu domovinu Blaženoj Djevici Mariji. Zato s njegovim riječima, jer se preporučna molitva svetoga Stjepana nije sačuvala. Ne znamo s kakvim je riječima preporučio svoju državu Djevici Mariji. Ali palatin Pál Esterházy, kao prvi među Mađarima, u znak zahvale za oslobođenje od Turaka, dirnut čudom toga velikog događaja od povijesnog značenja, sastavio je ovu čudesnu preporučnu molitvu. Nisu dakle prazne riječi koje smo čuli, da smo pod svim okolnostima uvijek osjetili i doživjeli potporu kroz zagovor Blažene Djevice Marije. Naša je povijest odonda imala velike prekretnice, i u njima tražimo Božju volju, pokušajmo i u novim okolnostima uvijek hoditi s Kristovom voljom, i s tom vjerom da razni narodi u Karpatskom bazenu ne živimo slučajno zajedno, nego da pokažemo Europi i svijetu da se može živjeti u ljubavi, razumijevanju, putem stvaranja skupa živjeti i raditi. Neka nam za to snagu dade naša vjera i posredovanje Blažene Djevice Marije.

Stipan Balatinac

Misno slavlje uljepšano je pjesmom, čitanjima i molitvom vjernika na hrvatskome jeziku.

Razgovor s povodom

Kardinal Péter Erdő: „Ako ne drugi, kršćanstvo zasigurno ima poslanje da poveže narode jedne s drugima!”

Prigodom posjeta Santovu, kardinal Péter Erdő ljubazno se odazvao pozivu našeg novinara na kratak razgovor za Hrvatski glasnik i Radio Croaticu. Premda prezauzet mnogim obvezama, prihvatio je srdačan poziv Santovačke župe da povodom blagdana Male Gospe i proštenja marijanskoga svetišta predvodi misno slavlje i održi prigodnu propovijed.

Eminencijo, zbog čega ste se odazvali pozivu, odnosno s kakvim dojmovima odlazite iz Santova s marijanskoga svetišta na santovačkoj Vodici, s posjeta mjesnoj župnoj zajednici?

– **Odazvao sam se zbog toga što me je dirnuo srdačan poziv. Znam da je vrlo važno da se ljudi različitih zajednica mogu zajedno moliti, a tu postoji mogućnost za to, to je ovdje običaj. Poštujemo sebe i svoju povijest time da te prigode štujemo na dostojnome mjestu. Uistinu imamo vrlo dobre prijateljske odnose s hrvatskom Crkvom, s katolicima u Hrvatskoj, s predstavnicima tamošnje mađarske katoličke zajednice, koja nije brojna, ali je ipak živa, te s onima koji žive u Srbiji. I mislim, ako ne drugi, kršćanstvo zasigurno ima poslanje da poveže narode jedne s drugima. Kao što običavamo reći u svetištu Blažene Djevice Marije, i ispravno postupamo kada to kažemo, imamo zajedničku majku, prema tome, svi smo mi braća i sestre jedni drugima. Zbog toga sam tako radosno došao ovamo.**

To se odrazilo i u okviru misnoga slavlja, prije svega, mislim na pjesme te na prisutnost obaju jezika, i hrvatskog i mađarskog...

...ali također i u molitvi vjernika, u čitanjima, i zbog toga sam bio vrlo radostan. Iskreno, jednom sam u Zagrebu imao prigodu predvoditi jednu veliku procesiju zahvaljujući uzoritom kardinalu Bozaniću. Tada sam pokušao barem prvi redak svoga govora reći na hrvatskom jeziku. Kažu da je dobro uspjelo, ali budući da ne govorim hrvatski, ostale dijelove na hrvatskom jeziku prepustio sam drugima.

Kardinal Péter Erdő ispred Gospina kipa preporučio je mađarski narod te druge narode i narodnosti Blaženoj Djevici Mariji preporučnom molitvom palatina Pétera Esterházyja.

Izaslanstvo grada Mohača u prijateljskom naselju Svetom Filipu i Jakovu

Svečano potpisana povelja o prijateljskoj suradnji; predstavio se i KUD Šokačke čitaonice

U suorganizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca i Hrvatske samouprave, izaslanstvo grada Mohača od 13. do 17. kolovoza boravilo je u prijateljskom naselju Svetom Filipu i Jakovu u Hrvatskoj.

Kako nas je ukratko obavijestio predsjednik Šokačke čitaonice Đuro Jakšić, Mohačani su 14. kolovoza sudjelovali svečanoj sjednici Općinskog vijeća kojom je započelo obilježavanje Dana općine i blagdana svetog Roka. Nakon uvodnih riječi predsjednika Općinskog vijeća Ivana Eškinje Lantane, načelnik Zoran Pelicarić Peco među ostalima pozdravio je izaslanstvo grada Mohača, a govorio je o postignutim rezultatima u proteklih godinu dana te najavio nove projekte. KUD Šokačke čitaonice u pratnji Mladog orkestra imao je više nastupa, među ostalima pjevali su u crkvi svetog Roka, a prije mise plesali ispred crkve, sudjelovali i u svečanoj procesiji, te na raznim mjestima Svetog Filipa i Jakova.

Tom je prigodom dogovorena i konkretna suradnja za budućnost, prema tome dogovoreno je gostovanje mohačkih vaterpolista i KUD-a Mohač u Svetom Filipu i Jakovu.

U okviru četverodnevno obilježavanja Dana općine i nebeskog zaštitnika svetog Roka, nakon Mohača u svibnju, 17. kolovoza i u tome hrvatskom naselju potpisana je Povelja o prijateljstvu i suradnji dvaju naselja koju su u Ilirijevoj Villi Donat svečano potpisali filipljanski načelnik Zoran Pelicarić i mohački gradonačelnik József Szekó.

– Trajnim učvršćivanjem međusobnih prijateljskih veza ljudi, osobito mladih, želi se postići da različitost jezika i kulture ne bude razdvajajuća prepreka, nego živa sastavnica zajedničke europske kulture, kazao je Pelicarić.

Izrazivši zadovoljstvo potpisivanjem

Povelje o suradnji i prijateljstvu, mohački gradonačelnik uz ostalo reče da ih ona sada i formalno obvezuje na suradnju i razmjenu u ostvarivanju zajedničkih interesa, ponajprije na zajedničkim projektima koje financira Europska unija. – Pronalaženje zajedničkog europskog rješenja za probleme koji utječu na cijelu Europu, moguće je samo kada ljudi, organizacije i ustanove država članica međusobno surađuju, uče jedni od drugih, stvarajući nove prakse. – istaknuo je József Szekó, sa 16-godišnjim stažem gradonačelnika.

Stipan Balatinac

U spomen i čast znamenitim Santovcima

Dan Santovaca, santovačkih umjetnika, glazbenika

*Izložbu u spomen
Flóriána Alberta otvorila je njegova kći Magdolna Albert.*

U glavnoj organizaciji santovačke «Čajane», odnosno ugostiteljskog poduzetnika Gabora Varge, koji je osmislio priredbu, 16. – 17. kolovoza u Santovu je prvi put organiziran Dan Santovaca, ali sa željom da ubuduće postane tradicijom. Susret u spomen i čast istaknutih santovačkih osoba: športaša, kulturnih djelatnika, umjetnika, glazbenika, književnika i znanstvenika, koji su svojim životom i djelom zadužili svoje suseljanje, pridonoseći dobrom glasu svoga rodnog sela, pod krilaticom «Gdje god živio – ako si rođen i odgojen ovdje – pripadaš ovamo do vijeka», okupio je mnoštvo Santovaca i onih koji su podrijetlom vezani za Santovo, ali su rođeni, odgojeni, nekada živjeli ili danas žive izvan svoga rodnog sela. Za održavanje takvog susreta odabrano je župno prošćenje koje se slavi povodom blagdana Velike Gospe, a koje, kao i nekoć, i danas zauzima važno mjesto u životu naselja. Program je u ranim popodnevima započeo u velikoj zgradi Hrvatske škole otvorenjem prigodne izložbe, koja je posvećena glasovitim, državno i svjetski poznatim športašima i umjetnicima, osim toga rodom i podrijetlom vezanih za Santovo, među inima s hrvatskim ili srpskim korijenima. Otvarajući izložbu, organizatori su zahvalili Santovcima i svima podrijetlom iz Santova koji su pridonijeli organiziranju ovoga važnog dana bilo prikupljanjem građe, priređivanjem izložbe, bilo materijalnom potporom.

S obzirom na povijesno tronacionalno naselje, uključeni su i istaknuti kulturni djelatnici koji su nekada zauzimali, ili danas zauzimaju važno mjesto u društveno-kulturnom životu Hrvata i Srba u Mađarskoj. U okviru prigodne svečanosti, bivšega državnog reprezentativca, olimpijca, osvajača medalja na olimpijskim i svjetskim prvenstvima, petobojca Živka Đurića (Villányija) prisjetio se njegov prijatelj, svjetski prvak u petoboju Pál Bakó, ističući njegove sportske uspjehe, ali i čovječnost koja ga je krasila i kao športaša i kao čovjeka. Izložbu u spomen legendarnog nogometaša, reprezentativca, olimpijca osvajača medalja na olimpijskim igrama i svjetskome prvenstvu Flóriána Alberta, otvorila je njegova kći Magdolna Albert ističući želju za otkrivanjem obiteljskih korijena i

očeva rodnog sela Santova, oduševljena da ono nije zaboravilo, nego se s ponosom prisjeća legendarnog napadača Ferencvaroša i mađarske reprezentacije. Izložbu umjetničkih fotografija o skladatelju i sakupljaču glazbene tradicije Južnih Slavena Tihomira Vujičića, po majci Santovkinji podrijetlom vezanog za Santovo, otvorio je Milan Đurić, slikar i grafičar, ravnatelj Kulturnog i dokumentacijskog centra Srba u Mađarskoj, koji je i sam izložio nekoliko svojih slika.

U suorganizaciji Hrvatske samouprave dvojezičnu izložbu autora, pokojnog dr. Đure Šarošca pod naslovom „Tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara“, putujući postav mohačkog Muzeja Dorottye Kanizsai, te reprezentativnu izložbu o životu i stvaralaštvu književnika, pokojnog Stipana Blažetina, zatim Marka Dekića, znanstvenika i istraživača naše prošlosti Živka Mandića, te glumca i pjevača Stipana Đurića otvorio je dr. Stjepan Blažetin, pjesnik i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Otvorenje prigodnog postava, tronacionalnim programom, mađarskim, hrvatskim i srpskim pjesmama u izvornim narodnim nošnjama uljepšali su članovi KUD-a „Veseli Santovčani“. Svojom nazočnošću priredbu su, uz članove obitelji Živka Đurića i Flóriána Alberta, uveličali i predstavnici Veleposlanstva te Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Mađarskoj, prvi tajnik Veleposlanstva Berislav Živković i konzulica gerant Ružica Ivanović. Uza spomenute osobe, izložene su i knjige dr. Marina Mandića, Ljubinka Galića, Branka Filakovića, Živka Gorjanca, Stipana Pančića, te nekoliko antologija i izbora. Od 20 sati priređen je nostalgični tulum i koncert nekadašnjih i sadašnjih santovačkih glazbenika, od umirovljenika do najmlađih, među njima i našega priznatog kazališnog glumca i pjevača Stipana Đurića.

Izložba čuvenih Santovaca bila je otvorena i 17. kolovoza, uz veliki broj, prema procjenama organizatora, četiristotinjak posjetitelja.

Stipan Balatinac

Jedinstvena izložba o znamenitim Santovcima, među njima o petobojcu Živku Villányiju, rođenom Đurić, privukla je velik broj posjetitelja.

25 ljet hrvatskoga kulturnoga gibanja u Umoku

– Prije dvadeset i pet ljet jedan čovek je mislio jedno: ako ništa ne činimo, onda će se zgubiti hrvatska tradicija, običaji i riči na Umoki. Njegovo ime je Joško Jurinković – tako je začeo svoj svečani govor načelnik Umoka Attila Horvat, 13. septembra, u subotu, uvečer u nedavno obnovljenom Kulturnom domu, a polag njega je stao 79-ljetni Joško Jurinković, komu je ovom prilikom aplaudirala cijela dvorana, jer prez njega nikako ne bi mogli u ovom kajkavskom naselju zabilježiti dotičnu godišnjicu.

Ana Ohr-Hospely i Joško Jurinković, osnivači jačkarnoga zbora

„Prije 25 ljet smo se ponovo uživali“, tako je pisalo na pozivnici ka nas je zvala još i na trostruko svečevanje. Iako je 1989. ljeta organiziran jačkarni zbor Tulipan, kasnije se je nek aktivizirao tamburaški sastav, na početku s peljačem Štefanom Pajrićem, poslije Ivanom Sallmerom. Pred petimi ljeti je on napustio sastav, koji sad, ljetos jur petnaest ljet, djeluje pod dirigiranjem umočkoga Adama Horvata. Prije jedanaest ljet je folklorna grupa takaj začela s djelom pod rukom undanskoga koreografa Štefana Kolosara, ki je brojne tance dao sastaviti i naučiti grupi. Danas i odrašćene i mališane u ovom folklornom djelovanju pelja Andrea Szokodi, na zadovoljstvo svih Umočanov. Ne smimo iz nabrajanja izostaviti činjenicu da je 1994. ljeta

osnovana Hrvatska samouprava, koja je potpomagala djelo HKD-a „Kajkavci“, na čelu s Joškom Jurinkovićem, ki je ovom prigodom javno dao zbogom ovoj funkciji, ostavljajući jerbinstvo na mladje generacije. Prik Hrvatske matice iseljenika pred petnaestimi ljeti Umočanom je sudbina odredila drage prijatelje iz Savskoga Marofa s KUD-om „Januševac“. Prijateljstvo puno s iskrenimi emocijama, poštivanjem i ljubavi prez sumlje je takaj

Folkloriši djeluju 11 ljet

pomagalo Umočane i na kulturnom i jezičnom polju. Prikdali su se dari, spomenice onim ki su bili osnivači zbora, a i svim onim ki su na bilo ki način sudjelivali u

zbudjenju hrvatske svisti i hrvatskoga folklora u prošlom razdoblju. Ki bi bio mislio da za dva desetljeća dica će jačiti po hrvatski, a i tancati hrvatske diče igre ovde, a tamburaši će tako guslati da će žice srce kidati, a i sam aranžer pjesam će teško iskati riči za pohvalu. KUD „Januševac“ s dvimi tanci je oduševio publiku, a domači tancoši spojili su ugarske korake s hrvatskimi, tako su predstavili zgodnu mišavinu folklornoga bogatstva ovde živećih narodov. – Svako naše druženje je jedno novo iskustvo. Ja sam jako oduševljena i sad već petnaest ljet pratim ta uspjeh tamburašev i plesačev i toga rukovodstva. Svi napreduju iz dana u dan, iz ljeta u ljeto. A kad čujem ove tamburaše, meni se plače, a pogotovo kad vidim kako svira brat sa sestrom, čaća s kćerkom. To je uvijek divota, takvo okupljanje i zdušno sviranje – je komentirala za kulturnim programom nastup domaćinov Štefica Čubela, predsjednica KUD-a „Januševac“. A načelnik Umoka Attila Horvat je potvrdio da na samom početku ni on sam nije mislio da će zajti do ove obljetnice, ali na svu sriću je Joško Jurinković imao energije da sve ovo toliko ljet u ruki drži. Danas, kako smo čuli dalje od seoskoga poglavara, imaju takovu grupu, na ku mirno moru biti gizdavi. Iako se smatra da u drugi seli laglje je skupadonesti folklorno djelovanje, kade još imaju školu, farnika, a i većega hrvatskoga duha, zasad imaju takove peljače ki rado činu sve za svoje društvo, što i cijelomu selu daje neku garanciju, još i u budućnosti ćemo moći svečevati s hrvatskimi riči, glazbom i plesom na umočkoj pozornici.

Tiho

Tamburaški sastav „Kajkavci“ svečuje 15 ljet sviranja

Trenutak za pjesmu

Jurica Čenar

Gradišće

prez vina
i
hrvatskoga sina
bilo bi
pustina

Anica Matoš Ančin (1955. – 2014.)

Iznenada, u 58. godini života napustila nas je Anica Matoš Ančin, omiljena tetica, odgajateljica, neko vrijeme i voditeljica Hrvatskog vrtića Miroslava Krleže. Dijelilo ju je svega nekoliko mjeseci do 59. rođendana.

Rođena je 11. prosinca 1955. godine u Kačmaru, a preminula 24. kolovoza u Pečuhu. Od 1984. godine bila je zaposlena u pečuškome Hrvatskom vrtiću, sudjelovala u odgoju brojnih naraštaja kojima će ostati u sjećanju kao jedna od omiljenih i strogih tetica. Zemni ostaci pokojnice ispraćeni su na vječni počinak 15. rujna u 12 sati na pečuškome groblju. Od nje se u ime djelatnika i kolega Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže oprostila umirovljena odgajateljica Marija Bošnjak.

Draga Anice!

Odgajala si djecu s velikom ljubavlju, odano, neumorno, ne štedeći sebe. Voljela si svoj poziv, a djecu koju si dobila u tvoju skupinu odgajala si s neizmjernom ljubavlju, ponekad možda strogo, ali uvijek s dobrom namjerom.

Bila si mentor odgajateljica za polaznice Srednje stručne škole Janusa Pannoniusa. Preko raznih oglednih zanimanja dočarala si za njih ljepotu odgajateljskog poziva. Bila si uvijek otvorena za nove izazove. Aktivno si sudjelovala u raznim inovacijama, npr. Jednojezični rad s djecom predškolske dobi. Više puta držala si ogledna zanimanja na gradskoj, a i na državnoj razini, i ne samo za hrvatske kolegice nego i za ostale narodnosne odgajateljice.

Kolegicama si uvijek bila na raspolaganju svojim savjetima s najboljom namjerom i posebnim narodnosnim odnosom. Tvoja ljubav prema djeci ostat će u mnogim bivšim polaznicima i njihovim roditeljima.

Anice, bila si prava Bunjevka koja se trudila očuvati razne običaje (npr. Materice i Oci), dijalekt, to jest bunjevački «divan». S posebnim ponosom si oblačila svoju bunjevačku nošnju, u kojoj si se zadnji put pojavila na završnoj svečanosti prošle školske godine. Osim svakodnevnog rada u vrtiću, od osnivanja si se uključila u rad pečuškoga Hrvatskog kazališta. Igrala si u bunjevačkim pučkim komadima. S užitkom smo pratili tvoju glumu i

pravi bunjevački govor. Voljela si narodnu glazbu i plesove. Tvoja iznenadna smrt potresla je mnoštvo tvojih kolegica, a i svu našu hrvatsku zajednicu. Ostali smo siromašniji jednom veselom osobom na našoj hrvatskoj paleti.

Draga Anice. Opraštamo se od Tebe u znaku da nisi živjela nepoznata. Tvoji životni putovi završili su iako si još bila potrebna za svoju djecu i za djecu u skupini Bubamara.

Opraštamo se od Tebe u ime svih djelatnika Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog Doma Miroslava Krleže. Počivaj u miru.

Foto: Anita Mandić

PETROVO SELO – Samouprava dotičnoga naselja srdačno Vas poziva na Dan sela i trgadbenu veselje, 27. septembra, u subotu. Od 10 uri na petrovskom majru predstaviti će se predmeti i orudalja, dobiveni na naticanji. U 15 uri se začme trgadbena povorka, a u 18.30 uri na dvoru Kulturnoga doma u šatoru će održati koncert sambotelski bend Varnyú Country. Bal se začme u 21 uri s domaćim Čungamom.

Drugi dan, nedilju, od 14 uri čekaju sve stanovnike na dvoru čuvarnice na šareni kulturni program s mjesnim društvima. U slučaju godine sve se priređuje pod šatorom na dvoru Kulturnoga doma. Samouprava Petrovoga Sela pred kratkim je ispisala naticanje u moljanju za malu dicu, pod motom «Moja nova čuvarnica». Proglašenje rezultata je predviđeno ovom prilikom. Potom će se prikazati i blagoslivljati obnovljena čuvarnica u nazočnosti časnih gostova: dr. Csabe Hendea, parlamentarnoga zastupnika i ministra obrane, Zsolta V. Németha, državnoga tajnika, i Bertalana Harangozoa, Vladinoga povjerenika u Željeznoj županiji. Za svečevanjem različita zanimanja čekaju najmlađe s roditelji skupa, a u 19 uri slijedi priključenje s glazbom i jačkom u državni program «Ovde je tvoj dom – Ugarska, volim te!» U 22 uri na dvoru Kulturnoga doma nažgat će se taborski oganj.

Ognjogasni spohod u Petrovom Selu 1960. ljeta

Zoltan Faragó, mlad, darovit i uspješan

Treba li čovjeku uzor u njegovu životu? Postoji li recept uspješnosti? Koliko zapravo živimo svoj život? Koliko smo sretni? Pitanja koja postavljamo ili se postavljaju, neovisno o životnoj dobi, možda samo slučajno ili u trenutku nezadovoljstva, ili kada odlučimo nešto promijeniti u svome životu. Formula je možda jednostavna samo je trebamo pronaći u sebi, vjerovati u svoje sposobnosti i prihvatiti samoga sebe.

Slušajući životnu priču mladoga Zoltana Faragóa, prije mnogo godina na susretu hrvatske mladeži u prostorijama Hrvatske državne samouprave, i ja sam postavila slična pitanja. Sve mi se činilo toliko jednostavnim. Da, jer je govorio jedan iskren, otvoren mladić, željan podijeliti svoju priču o „uspješnosti“. Poruka je bila jako jednostavna: neka se pokuša biti najboljim u poslu, ili u tome čime smo trenutno zaokupirani. Steći sve više iskustava, spoznaja, kojima ćemo se poslije moći koristiti u praksi. Treba biti vrijednim i korisnim članom zajednice, bilo da je riječ o obitelji ili o zajednici u širem smislu. Naravno, i on je bio u dvojbi nakon mature kako nastaviti. Iz jednog zatvorenog kruga – obitelj i škola – koraknuti u šire prostore, pokušati biti samostalnim i graditi svoj životni put.

Zoltan je Faragó rođen je 1975. godine u Budimpešti. Otac mu je Mađar, a mati Hrvatica Bunjevka. Maturirao je u Hrvatsko-srpskoj gimnaziji 1993. Nakon neuspjeloga prijemnog ispita na Fakultetu vanjske trgovine, završava ga privatnim putem. Znanje hrvatskoga jezika jedno je od odlučujućih čimbenika u životnoj

Obiteljski izlet

karijeri. Prevodio je na kulturnim događanjima, putovao u Hrvatsku s Vasasevim rukometašicama, klub ga je preporučio vaterpolistima, potom prevodi Ferencvárosevim i Vasasevim nogometašima. Stekao je poznanstva i mnogo iskustava. Solidno je zarađivao i uživao u životu. Ali je nakon nekog vremena shvatio kako treba imati svoje ciljeve, izgraditi životni sustav. Prekretnica je u tome životnom razdoblju bila očeva opomena: ne promijeni

Ana ubrala cvijeće za mamu

li svoj životni stil, nestat će. Potom je sinov životopis razaslao na nekoliko mjesta. Pozvali su ga na intervju u LG, gdje je poslije proveo 12 godina. Postupno je napredovao, i stigao na vodeći položaj, u kojem zapravo upošljavaju isključivo Korejca. Svojim je timom u tvrtki postigao velike uspjehe, zahvaljujući pristupu i kvalitetnom radu.

Već više od dvije godine radi u jednoj međunarodnoj tvrtki ESAB, također na istaknutome poslovnom položaju, odgovoran je za poslovanje sa zemljama jugoistočne Europe. Ne smatra sebe „šefom“ iako je poslodavac dvadesetak ljudi, smatra kako zaposlenicima treba stvoriti takve uvjete da oni budu zadovoljni poslom koji rade i da daju maksimum od sebe na radnome mjestu. Njegova je životna filozofija kako je život prekratak i ne smije se glumiti ili pogrešno postupiti. Treba biti iskrenim, poštenim i uvijek jačati one osobine u kojima smo dobri, kako bismo postali najboljim. Na naš život utječu i druge osobe i zbog toga nikada ne smijemo poniziti drugoga, i najbitnije: trebamo zaboraviti predrasude. Nemojmo nikada pomisliti kako će nas zaštititi na poslu što smo pripadnici hrvatske narodnosne zajednice. Svi mi trebamo biti samokritični i pronaći u životu putokaz.

Dva je mandata bio zastupnikom Skupštine Hrvatske državne samouprave, ali posljednjih godina već nije mogao obnašati tu dužnost, i potom se već nije ni kandidirao. Jedan je od onih koji su se odrekli honorara u korist izgradnje Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima. Rekreativno igra nogomet utorkom u športskoj dvorani budimpeštanske Hrvatske škole. Već 11 godina živi u sretnome braku sa suprugom Erikom, podrijetlom iz Serdahela, s kojom je pohađao isti razred gimnazije. Otac je dvoje djece, Ana ide u prvi, a Marko u treći razred budimpeštanske Hrvatske škole.

Znam, moglo bi se reći koliko takvih ljudi ima. No Zoltan Faragó (39) jedan je mladi Hrvat koji je bio, a i sada je zaposlen u stranoj tvrtki. Kod LG-a postigao je da su ga cijenili i prihvatili poput Korejca. Riječ je o takvoj sredini koja izričito cijeni društveni položaj i radni vijek. Za dvanaest godina stigao je do samoga vrha tvrtke. To je samo dio životne priče jednog oca, prijatelja i pripadnika naše zajednice. Mladića koji smatra kako je sreća onaj trenutak kada se susreću sposobnosti i mogućnosti.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – U ponedjeljak, 28. rujna, od 9.30 sati u prostorijama budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića priređuje se tradicionalni sajam na Dan sv. Mihovila. Tog se dana uobičajeno okupe djeca svih skupina i prodaju ručne radove zajednički izrađene s odgojiteljicama. Odgovorna je za priredbu odgojiteljica Biserka Režek.

BUDIMPEŠTA – S hrvatskim se vjericima mađarskoga glavnoga grada susreće fra Marinko Šakota iz Međugorja, te pjevački zbor i sastav međugorskih mladih. U crkvi svetog Emerika (Budimpešta IX., Hallerova ulica 19 – 21), 28. rujna od 16 sati moli se krunica, potom je predavanje katekizma, a od 18 sati sveta misa i pobožnosti.

BUDIMPEŠTA – Državna knjižnica za strane jezike u petak, 26. rujna, od 10.30 sati priređuje jubilarni, deseti Otvoreni dan. Na Europski dan jezika publiku stručna očekuju predavanja, esperantski programi i koncerti. U sklopu priredbe uručuje se nagrada devetoga prevoditeljskog natječaja, koji je zatvoren 20. kolovoza. Članovi ocjenjivačkoga suda jesu: počasni vječni predsjednik žirija, pjesnik i prevoditelj László Lator, predsjednik, pjesnik i prevoditelj János Lackfi, pjesnik i prevoditelj Ottó Fenyvesi te prevoditeljica i suradnica knjižnice Virág Ágota Bognár.

Jurišićeva četa još jednoč obranila Kiseg

Osmo ljetu je posvećen kiseški augustuš pod geslom «Polumisec – puni misec» spominku dične pobjede hrvatskoga kapetana, senjskoga Nikole Jurišića suprot Turkov iz 1532. ljeta. Kisežani s različitim programi, priredbama čekaju u svoj varoš brojne turiste, a najznačajniji i najatraktivniji događaj svenek je imitirana opsada pred stijenama tvrđave. Ljetos, 2. augustuša, u subotu, priredjen je borbeni spektakl s oko 300 aktivistov, sa štuki, bubnji, striljci, napadom i branjenjem. U teatar, pred i na stijenama tvrđave, prvi put su upletene dvije legende s likom sv. Martina na konju, a i sa zaručnicom i ognjenom sabljom, ke su takaj – kako se i povida – doprinosile zgubitku šerega I. Sulejmana Veličanstvenoga.

Nikola Jurišić (Šandor Petković) s turskim zarobljenikom

Karnevalska je atmosfera na Glavnom trgu u ovom varošu, kade se večkrat more pohodnik strefiti s hrvatskim imenom junaka iz turske dobi. Bubnji, turska folklorna grupa iz Beča, janičari, trbušne plesačice, ranjeni i diblji turski vojnici ter Nikola Jurišić sa svojim braniteljima, hrabrenim ženskim, zarobljenim časnikom, ovako se minjaju prizori u povorki, dokle na pozornici Glavnoga trga Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave, ne prikazme ključ varoša, od sadašnjega načelnika Lászlóa Hubera. Tako se začme igra i mnoštvo ljudi se obrne prema Jurišićevoj tvrđavi. Veljek na lijevoj strani za ulazom, po duhu zajedemo do hrvatske baze. Lojzi Feher, Ivan Nickl, Imre Harsányi skupa kuhaju svinjski perkelt za branitelje, velu, ali nek za one, ki živi ostanu u borbi. Ovde se dogovaraju za strateške plane branitelji kiseške tvrđave, na čelu s Jurišićem. Simo dojdou i Koljnofci, tamburaši ki na kola s križem i u narodnoj nošnji dospenu obraniti «ča je naše». Pred stijenom nedavno obnovljene tvrđave se poreda publika, a voj-

niki u šareni kostimi marširaju odzdola. Človik se splaši, još i već-puti od udarnoga glasa štukov, pucaju okolo-naokolo, oganj gori pod nožjem citadele, vika i buka je neukročena. Jurišićeva ruka drži u oganj izdajničko pismo I. Sulejmana, koje je poziva na predaju. – Smrt ali pobjeda! – tako su nekako mislili oni ki su s pravom zaustavili tursku nadmoć pred europski vrata, a tako se študira i sad. S vikom Alahu Akbar se ganu Turki na lojtra, sa sabljom u ruci, a s live strane u svojem haremu spektakl sprohadja brižnim pogledom i sam sultan. Krvavi obrazi, svezane ruke, bitka za smrt i žitak, izmučeni neprijatelji za jednournom bitkom prestanu s napadi. Burni aplauz pak daje značaj i čast svim tim, ki su na bilo koji način sudjelovali u ovom živom i vrlo atraktivnom spektaklu. Ljetos kih 300 – 400 aktivistov je došlo odigrati svoju ulogu zvana mješčanov iz Sárvára, Kermenda, Čobanca, Budimpešte, svaka ekipa pod svojom zastavom. – Kako ja vidim, svaki još jednoč kani biti meru dite. Svaki kani biti vojnici, svaki kani lipu pratež imati, a Turki se svenek bojidu da moraju zgubiti bitku. Onda im nek velimo, dičaki napišeno je... – veli sa smihom na licu Jurišić, alias Šandor Petković, komu je cijela obrana u ruci. Od njega doznajemo da prvi put su isprobane u prizoru dvije legende. Prva da se pojavio sv. Martin na konju na stijeni tvrđave,

a druga da ženska u bijelom izašla je iz tvrđave sa gorućom sabljom, a te neočekivane pojave su zaistinu splašili turski šereg i svi su dali glavu na big. A što ova igra znači danas hrvatskoj zajednici? – Jurišićeva slava i danas dura i je neslomljiva u Kisegu. Ako ne bi bilo tako, onda ne bi bili simo došli danas, i mi se ufamo da će još dugo ljet ovde biti Hrvatov ki će se spomenuti na ovo. Nam to trud ne more biti, to nam je dužnost – to su bile riči Lojzija Fehera, ki se je i sam borio, a postao i ranjen, pravoda samo za volju igre, u osmoj opsadi Kisega.

Dombófest

U organizaciji Seoske i hrvatske samouprave, u Dombolu (Kastélyosdombó) 6. rujna održan je takozvani DombóFest, festival koji ispraća ljeto. Ove je godine festival uistinu obilježen u tom duhu jer je gotovo cijeli dan padala kiša, a sunce je izašlo tek za vrijeme kulturnog programa. Organizatori su se pobrinuli da za ovo selce organiziraju bogat program. Tako je u prijepodnevnim satima održan mali nogomet, gdje se natjecalo četiri momčadi, a pobijedila je daranjska. U isto vrijeme vrijedne ruke seoskih umirovljenica ispekale su lepinje (langoše za posjetitelje, a i kuhari su počeli pripremati svoja jela za natjecanje. U natjecanju u kuhanju 1. je mjesto postigla družina mjesne Hrvatske samouprave s paprikašem od potkoljenica i papaka. Naravno, kod njihova se šatora našlo i drugih izvrsnih jela, npr. pečeno prase, pečeno janje i slasni podravski kolači. U popodnevnome kulturnom programu nastupili su umirovljenici iz Vajslova, a hrvatsku je riječ, pjesmu i ples predstavljao barčanski KUD Podravina izvedbom prela te podravskim napjevima i plesovima. Na kraju njihova programa razvilo se i kolo na suhom dijelu nogometnog terena uz «Vizinovu» svirku. Program je završen tombolom, te balom uz mađarski sastav Gigantic.

Vesna Velin
Snimka: Orsolya Sebestyén

Birjanski KUD sa svećenikom Ilijom Čuzdijem

Hrvatski dan u Foku

Hrvatska samouprava podravskoga sela Foka (Drávafok) 20. rujna priredila je 12. tradicionalni Hrvatski dan.

Program Dana počeo je svetom misom u 16.30 u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi. U crkvi su se okupili vjernici koji su došli poslušati misno slavlje na hrvatskom jeziku koje su predvodili župnik Jozo Egri i velečasni Ilija Čuzdi. Nakon mise ljudi su se okupili na lijepo uređenome dvorištu mjesnog doma kulture i uživali u sunčanom vremenu i u razgovorima s prijateljima, znancima.

Fok je posjetila i generalna konzulica Vesna Haluga.

Ljubica Veber, predsjednica fočke Hrvatske samouprave, goste je dočekala i pozdravila s toplim riječima i širokim osmijehom na licu. Program se nastavljao folklornim sadržajem. Domaćica Dana Renata Balatinac pozdravila je goste, među kojima su bili generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave i glasnogovornik hrvatske manjine u Parlamentu, Tibor Pálffy, načelnik sela Foka, dr. Géza Fekete, voditelj ureda šeljinske općine, i predsjednici hrvatskih samouprava okolnih naselja. Gospođa Vesna Haluga u svome pozdravnom govoru rekla je kako joj je veoma drago što je ovdje jer je upoznala dobre i vrijedne ljude koji mnogo rade i trude se oko očuvanja hrvatskog jezika, kulture i tradicije.

U sklopu folklornoga programa nastupili su martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“, birjanski KUD (mladim plesačima to je bio prvi nastup u Foku) i starinski KUD Biseri Drave. Pjevači i plesači gledateljstvo su zabavljali veselim i živahnim nastupima. Nakon folklornoga programa slijedila je večera, zatim pak ples i zabava uz Orkestar Podravku.

Dan se ostvario s potporom Zajednice podravskih Hrvata i državnog tajništva za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa.

Jadranka Gergić

Mala stranica

26. rujna - Europski dan jezika

Svake se godine 26. rujna diljem Europe obilježava Europski dan jezika. Na poticaj Vijeća Europe, Europski dan jezika slavi se od 26. rujna 2001. godine. Taj je dan podsjetnik na jezično bogatstvo našega kontinenta i važnost jezika u europskoj samosvijesti, ali i prigoda da se podsjetimo da učenje stranih jezika nije samo memoriranje gramatičkih pravila i rječnika, nego da ima i praktičnu i zabavnu stranu, čak i izreka kaže: „Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš!”

Razglednica iz Hrvatske

VINKOVCI

Najveći grad jugoistočne Slavonije neprekidno naseljeno 8200 godina, što ga svrstava u najstarije gradove u Europi. Da je povijest grada bogata, pokazuju informacije da je na području Vinkovaca pronađen prvi indoeuropski kalendar, prvi put je proizvedena prava bronca, tisuđjčima se proizvodi vrhunska keramika. Grad je poznat i po manifestaciji „Vinkovačke jeseni”. To je najpoznatija folklorna, kulturna, gospodarska i turistička manifestacija cijele Slavonije, Baranje i zapadnoga Srijema. Na manifestaciji sudjeluju folklorne skupine iz različitih dijelova Hrvatske, dijaspore i drugih zemalja Europe i Amerike. Prve Vinkovačke jeseni održane su u rujnu 1966. godine.

Mali jezični savjetnik zadačnica i zadaća

ŠTO JE TOČNO?

Sutra pišemo školsku **zadačnicu** iz hrvatskoga. ili

Sutra pišemo školsku **zadaću** iz hrvatskoga.

Točno je :

Sutra pišemo školsku **zadaću iz hrvatskoga.**

Zadačnica je bilježnica, teka u koju se pišu školske zadaće, pismeni radovi.

Dakle: U **zadačnicu** pišem **zadaću**.

Znate li

da danas na svijetu ima oko 6800 raznih jezika. Najviše ljudi danas govori mandarinskim kineskim, sljedeći je najučestaliji jezik engleski, a na trećem je mjestu španjolski. Europljani govore samo 234 jezika (od 6800 postojećih).

Književni kutak

Milena Severović

Kad odrastem

Kad jednom odrastem, ponijet ću sve đačke torbe do škole,

svakom ću djetetu kupiti žvaku ili bombone što najviše vole.

Kad jednom odrastem, sve će životinje doći k meni, a jazavca, zeca i ježa udomit ću i zaštititi od studeni.

Kad jednom odrastem, bit ću najjači od svih i djecu ću štiti od grubih, bezobraznih i zlih.

Kerestur nagrađen Plaketom Kotoribe

Na Danu Općine Kotoriba, 12. rujna, naselje Kerestur nagrađeno je Plaketom Kotoribe, najvećim priznanjem koje dodjeljuje spomenuta međimurska općina. Na svečanoj sjednici općinskog vijeća bili su nazočni predstavnici keresturskih ustanova, civilnih udruga i načelnici hrvatskih pomurskih naselja. Ljubomir Grgec, načelnik, i Zoran Radmanić, predsjednik općinskog vijeća naselja Kotoribe, uručili su Plaketu Lajošu Pavlicu, keresturskom načelniku.

Predstavnici naselja Kotoribe i Kerestura na svečanoj predaji Plaketa Kotoribe

Naselje Kerestur već više desetljeća surađuje s Kotoribom, suradnja ribičkih, vatrogasnih i kulturnih društava, nogometaša seže u davna vremena. Nakon društvenih promjena suradnja između dva naselja osnažena je, školske ustanove mjesta ostvarile su više zajedničkih projekata u okviru europskih programa, jednako tako čelnici mjesta zajedno su se kandidirali za projekte u svezi s izgradnjom cestovnog mosta na Muri. Plodonosnu suradnju u kojoj su Keresturci često bili poticatelji i uporni, čelništvo mjesta Kotoribe zahvalilo je dodjelom najvišega priznanja: Plaketom Kotoribe. Načelnik Grgec zahvalio je na dosadašnjem radu Keresturaca, koji su uvijek podupirali Kotoribu. Kerestur i Kotoriba u sličnom su položaju, bore se s problemom prometne izoliranosti, izgradnjom cestovnog mosta na Muri između Kotoribe i Kerestura. Veći dio problema riješio bi se, a to bi pridonijelo i razvoju područja. Predstavnici zbratimljenih naselja tijekom ljeta vodili su razgovore u ministarstvima Republike Hrvatske, gdje je obećano da će se tijekom jeseni zaključiti

Aneks međudržavnoga sporazuma o graničnim prijelazima. Time bi se formalno i pravno stekli uvjeti za daljnje postupke. Projektnu dokumentaciju mosta dalo je izraditi naselje Kerestur, što je dobar preduvjet za dobivanje sredstava iz novih unijskih fondova.

Lajoš Pavlic, keresturski načelnik, zahvalio je na priznanju, rekao je da je Keresturcima izuzetna čast dobiti najveće

priznanje naselja Kotoribe, te da je plodonosna suradnja zasluga mnogih ljudi, predstavnika civilnih udruga, ravnateljica škola, kulturnih ustanova. Kotoriba je uvijek podupirala keresturska nastojanja i vjeruje da će se međusobno potpomaganje nastaviti i ubuduće. Obje su se strane složile u tome da je izgradnja murskog mosta jedna od prioritarnih nastojanja, jer će ona pospješiti i gospodarski razvoj tog područja. Zoran Radmanić, predsjednik Općinskog vijeća Kotoribe i njezinog povjerenstva za dodjelu javnih priznanja, smatra da je suradnja poprimila zamišljeno, jer su se stvarala osobna poznanstva, prijateljstva. Izgradnjom cestovnog mosta, naselja bi postala susjedi u pravom smislu riječi i zasigurno bi napredovali i neki prekogranični poslovi. Glede mosta mjesne su samouprave učinile mnogo, osobito keresturska samouprava koja je bila nositeljem svih europskih zajedničkih projekata u svezi s mostom. Upravo taj rad i osobitu susretljivost željela je zahvaliti Kotoriba dodjelom Plakete.

beta

KERESTUR – Mjesna osnovna škola i prosvjetna središnjica 26. – 27. rujna priređuju Dane Zrinskih. Dan počinje u 10 sati u osnovnoj školi uobičajenim prisjećanjem na Nikolu Zrinskog i natjecanjem u krasopisu, učenju riječi, recitaciji. U 13 sati počinje vožnja biciklom do Novoga Zrina. U 17 sati bit će upriličena svečana sjednica mjesne Hrvatske samouprave, prilikom koje će uručiti priznanja. Od 18 sati priređuje se kulturni program. U subotu se nastavljaju programi, u 10 počinje utrka u spomen Zrinskih i cijelog se dana priređuju kulturni i športski programi.

SERDAHHEL – To naselje uključilo se u niz programa pod nazivom „Doma si – Volim Mađarsku“. U okviru toga programa 27. rujna priređuje se svečana predaja Višenamjenskog uslužnog središta i dječjeg igrališta. Svečani program priređuje se kod Zavičajne kuće, s početkom u 14 sati uz nastup učenika i djece mjesnih odgojno-obrazovnih ustanova, kulturnih društava iz Serdahela, Donjeg Vidovca i Lentibe. Posjetitelje čekaju i jela mađarske kuhinje: gulaš, kobasice, langoši. U 20 sati će se zapaliti vatra, time se naselje priključuje i drugim naseljima u Mađarskoj.

PETRIBA – Mjesno kulturno društvo 27. rujna priređuje tradicionalni svadbeni običaj. Svadbena povorka kreće u 16 sati do „oltara“ postavljenog na otvorenoj pozornici i ondje će prikazati nekadašnji običaj vjenčanja, ples kod «cere», a zabava će se prirediti kod doma kulture.

TILOŠ, LEGRAD – U tome šomoškom naselju na ušću rijeke Mure u Dravu 28. rujna priređuje se Dan hrvatsko-mađarskog prijateljstva, bit će to dan obilježavanja 20. obljetnice otvaranja privremenoga graničnog prijelaza. Pokrovitelj je priredbe Tibor Navracsics, ministar vanjskih poslova Mađarske. Priredba počinje otvaranjem graničnog prijelaza u 9 sati, a nastavlja se onkraj rijeke, u Legradu, sa svečanim programom. Povodom Dana svetog Mihajla priređuje se i proštenje uz bogat kulturni program i izložbu obrtnika.

Svetak združenoga Plajgora

Prikladavanje obnovljenoga Kulturnoga doma

Miscedan tomu da na jednom obnovljenom mjestu znaju skupadovati, družiti se, a i športom se baviti Plajgorci, kim je 10. augustuša, u nedilju, u okviru Seoskoga dana prikladan Kulturni dom. Kako nam je rekao načelnik sela Vince Hergović, naselje je lani dobilo Leaderovu potporu za renoviranje društvenoga prostora, a i za priredjenje različitih priredab.

Dan se je začeo kod Bellovicheve kapele u 11 uri, kade je svetu mašu služio farnik sela Štefan Dumović, potom su se pak svi piše spustili doli do Meršičeve hiže, kade je jur na novom mjestu položen vijenac spominka, pokidob je mramorna ploča premješćena u ov centar, kot i Muzej Korijeni, koji se je pak »iselio« iz Kulturnoga doma. Med časnim gosti su mogli pozdraviti Bertalana Harangozoa, voditelja Vladinoga ureda u Željeznoj županiji, Pétera Ágha, parlamentarnoga zastupnika, i Štefana Krizmanića, predsjednika Hrvatske samouprave u Željeznoj županiji. Zgradu kulturnoga doma je komunistički režim zeo od vlasnikov, ki su bili deportirani na Hortobágy, a potom gor nisu se mogli vratiti u rodno selo, tako nisu ni doživili, što se je stalo s njevom hižom. Cijela investicija Seoske samouprave je stala 8,5 milijun Ft, po kojoj je obnovljena krovna konstrukcija, zminjili su se oblaki, vrata, a nutarnja obnova je završena s farbanjem. Čuda su pomagali sami mješćani, svaki je po svojoj mogućnosti aldovao moć i pinez za preuredjenje. Privatnik Tibor Szász pak je na svoj strošak priskrbio vanjsku obnovu, a drugi su se zalagali za nabavu športskih predmetov, da sve bude skupa na otvaranju prostorije za tjelovježbanje, jogu i fitnes. – Tako mirno moremo ov dan nazvati u vašem Plajgoru danom združenja, kad ova nedilja zapravo pokaže s kakovom snagom raspolaže ova zajednica. Hvala za to svim, a i cijelomu tijelu samouprave čestitamo jer u minuli ljeti nije se našlo u pineznom dugu, zbog toga im je Vlada Ugarske podilila daljnjih tri milijun Ft, iz česa će se ostvariti i druge sanje Plajgorcev – je naglasio parlamentarni zastupnik prilikom svojega svečanoga govora. Potom je Štefan Dumović blagoslovio obnovljenu zgradu, a na ogromnom dvoru svi su bili pozvani na agape. Kušali su se ovde poharaji, jeleninji perkelt, a otpodne pri kulturnom programu su nastupali jačkari prisičkoga «Zviranjka», tancoši HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana kot i ženski zbor Peruška Marija. Židanski bečari su se potom pobrinuli za dobru zabavu s drugimi svirači, tako je osigurana muzička pozadina i za veselo pominanje.

Tiho

Posljednja redovita sjednica Županijske hrvatske samouprave u ovom sazivu održana u Santovu

Usvojeno izvješće o polugodišnjem gospodarenju

Sukladno Pravilniku o organizaciji i radu, na poziv predsjednika Jose Šibalina, 12. rujna u santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu održana je redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Pozivu se odazvalo šest od sedam vijećnika. Bila je to posljednja sjednica Županijskog vijeća u ovom sazivu, koje je tom prigodom bez rasprave jednoglasno usvojilo Izvješće o gospodarenju Županijske samouprave za prvo polugodište 2014. godine. Prema tome, gospodarsko je izvješće prihvaćeno s prihodima od 1.861.000 forinta, a rashodima s 253.000 forinta, uz 1.974.000 forinta raspoloživih novčanih sredstava. Kako je istaknuto, sve planirane priredbe za 2014. godinu pokrivene su vezanim sredstvima, pa i one koje će se ostvariti u sklopu ugovora udruženja mjesnih i Županijske hrvatske samouprave s Hrvatskom državnom samoupravom. Prema tome, u prvih šest mjeseci ostvareni su prihodi u iznosu od 1861 tisuće forinta. Na temelju pristiglih molba, prihvaćena je i odluka o dodjeli potpore za priredbe od šireg, regionalnog značenja. Na teret proračuna, za tradicionalni Županijski susret hrvatskih ribiča, koji će se ove godine prirediti u Baćinu, izdvojeno je 70.000, a za Božićni koncert u Dušnoku 40.000 forinta. Pod «razno» bilo je riječi o aktualnim pitanjima i programima. Bila je to ujedno prigoda i za druženje u okruženju prekrasne prirode na santovačkom ribnjaku i izvrstan riblji priklaš što ga je pripremio vrsni majstor Mato Pekanov.

Stipan Balatinac

SUBOTICA – Znanstveno-stručni okrugli stol pod nazivom „Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata“ bit će održan u petak, 26. rujna 2014. godine, s početkom u 9.30 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće u Subotici. U radu ovoga interdisciplinarnog znanstvenog skupa sudjelovat će poznavatelji i istraživači bunjevačke kulturne i povijesne baštine iz Srbije, Hrvatske i Mađarske, koji su svojim dosadašnjim znanstvenostraživačkim radom uvelike pridonijeli boljem i svestranijem razjašnjenju identitetskih sastavnica i prijepora među bunjevačkim Hrvatima. Među predavačima jesu prof. dr. sc. Milana Černelić, prof. dr. sc. Jadranka Grbić Jakopović, dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, dr. sc. Mario Bara, dr. sc. Marko Šarić, prof. dr. sc. Živko Gorjanac iz Baje, jednako kao i sudionici iz Subotice.

Bački hrvatski kup 2014. u Baji

Prvo mjesto pripalo Dušnočanima

Dušnočani – pobjednička momčad

U suorganizaciji hrvatskih malonogometnih amatera iz Baje i gradske Hrvatske samouprave, 13. rujna u Baji je priređen malonogometni turnir za Bački hrvatski nogometni kup 2014. godine. Turnir je održan na gradskim športskim terenima u Ulici Pála Vasvárija, na umjetnome travnjaku Športske dvorane „Istvána Bencea“, ostvaren s potporom Hrvatske samouprave grada Baje. Kako nam uz ostalo reče jedan od organizatora Živko Prodan, na turnir su pozvane prijateljske malonogometne momčadi Hrvata iz Budimpešte, Dušnoka, Mišljena i Santova. Športski organizator turnira bio je Mato Zomborčević. S najuvjerljivijom i najsilovitijom igrom Bački su kup osvojili Dušnočani, drugo mjesto pripalo je Baji, treći je bio Mišljen, četvrta Budimpešta a na petome mjestu završili su Santovci. U okviru svečanoga proglašenja rezultata, kojemu je nazočila i Angela Šokac Marković, predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje, svim momčadima uručeni su pehari, a izabrana je i najbolja momčad turnira. Nakon toga susret je nastavljen zajedničkim ručkom i druženjem u blagovaonici fancaške osnovne škole, a uz dobru kapljicu bilo je i dobrog raspoloženja.

Stipan Balatinac
Foto: M. Zomborčević

BAJA – Na poziv djelatnika Odjela za hrvatski jezik pri bajsjoj Visokoj školi Józsefa Eötvösa, 18. rujna studentima i profesorima Odjela održali su zanimljivo i nadasve korisno predavanje dopredsjednica Hrvatske državne samouprave, predsjednica Bačvanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj i bajske Hrvatske samouprave Angela Šokac-Marković te predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, član bajske Hrvatske samouprave i ravnatelj fancaške Osnovne škole Joso Ostrogonac. I ovaj put im zahvaljujemo na uloženoj trudu. U ime Odjela dr. Živko Gorjanac i profesorica lektorica Morana Plavac.

BAJA – U organizaciji Plesnoga kruga „Šugavica“, 12. i 19. rujna priređene su redovite plesanice petkom. Za dobro raspoloženje pobrinuše se braća Zoran i Dejan Barić (na slici). Svenarodna plesanica priredit će se u okviru VII. festivala mladog vina, 26. rujna na otvorenome, na Trgu Svetog Trojstva, od 18.30 do 22 sata. Sudjeluju: Plesni krug „Šugavica“, bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana“, bačinski HKUD „Vodena“ i KUD iz Srimljana (Szeremle). Svira garska „Bačka“.

Braća Dejan i Zoran Barić, iza njih voditelji Plesnoga kruga „Šugavica“

Isprika

Ispričavam se što sam u napisu *Bačino*, *Župno proštenje povodom blagdana Male Gospe*, *Slavlje uveličala nova generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu* objavljenom u Hrvatskom glasniku broj 37 od 18. rujna neispravno napisao: «Misu je svojim pjevanjem tradicijskih pjesama i orguljaškom pratnjom uljepšala kantorica Ilona Žebić, inače načelnica sela.» Istina je da je ona bila dugogodišnja kantorica, ali već neko vrijeme, pa i na spomenutoj misi, pjesmu je predvodila i orguljaškom pratnjom uljepšala sadašnja kantorica Anica Ivo. Ispričavam se našim čitateljima, jednako kao i bivšoj i sadašnjoj kantorici. S poštovanjem: novinar Stipan Balatinac.

FANCAGA – Kako nam uz ostalo reče novoimenovani, stari-novi ravnatelj Joso Ostrogonac, ovih je dana završena obnova zgrade školske kuhinje i blagovaonice. Dotrajala, trošna zgrada obnovljena je sredstvima Grada Baje. U okviru projekta vrijednog dva milijuna forinta ostvarena je cjelovita izmjena prozora i vrata, jednako kao i bojanje zidova. Radovi koji su počeli sredinom kolovoza, dovršeni su za početak nove školske godine. Ravnatelj Ostrogonac smatra da je to dobar uvod za potpunu obnovu. Osnovna škola ima 264 učenika od kojih 90 posto dolazi iz dvaju obližnjih fancaških vrtića, iz ulice Templom i Bernhart, nekada pod upravljanjem fancaške škole, danas u održavanju Gradske uprave bajsčkih vrtića, s kojima i danas usko surađuju, organiziraju i zajedničke programe. U prvome je došlo do obnove sanitarnog čvora, poda, te bojanje zidova i hodnika, a u drugome do izgradnje novog uličnog pločnika i dvorišnog igrališta te popločavanja šetnice. Sve tri ustanove dobile su obećanje od gradske samouprave da će se nastaviti razvijanje zgrada triju odgojno-obrazovnih ustanova.